

POSTANOWIENIE

Dnia 5 grudnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie skargi J. W. o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w W.

z dnia 10 lutego 2015 r., sygn. akt VI Ca (...), wydanego w sprawie

z powództwa J. W.

przeciwko E. W.

o alimenty,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 5 grudnia 2016 r.,

1) odrzuca skargę;

2) odmawia przyznania adwokatowi K. Z. kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu przed Sądem Najwyższym.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 10 lutego 2015 r. oddalił apelację powoda J. W. od wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 14 sierpnia 2014 r.

Od powyższego wyroku powód wniósł skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest środkiem prawnym sformalizowanym, co wiąże się z jej specjalną, nadzwyczajną funkcją w systemie prawa. W części określającej jej treść powinna zawierać między innymi: uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody spowodowanej przez wydanie wyroku, którego skarga dotyczy oraz wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe (424⁵ § 1 pkt 4 i 5 k.p.c.). Natomiast brak któregokolwiek z tych elementów konstrukcyjnych stanowi samodzielną i wystarczającą podstawę odrzucenia skargi a limine, jako dotkniętej istotną wadą nienaprawialną, w trybie właściwym do usuwania braków formalnych.

Przesłanka uprawdopodobnienia szkody, uregulowana w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c., zostanie spełniona, jeżeli skarżący powoła w skardze nie tylko wszystkie znane mu fakty, które wskazują na związek między zaskarżonym wyrokiem a doznanymi wskutek jego wydania stratami lub utraconymi korzyściami, ale ponadto powoła dowody lub co najmniej ich surogaty, które uczynią twierdzenie o wyrządzeniu szkody wiarygodnym (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 2006 r., III CNP 40/06, niepubl., z dnia 23 marca 2006 r., IV CNP 23/06, Biuletyn SN 2006, nr 6, s. 8, z dnia 31 stycznia 2006 r., IV CNP 38/05, OSNC 2006, nr 7 - 8, poz. 141, z dnia 22 listopada 2005 r., I CNP 19/05, niepubl., z dnia 23 września 2005 r., III CNP 5/05, niepubl. i z dnia 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05, OSNC 2006, nr 1, poz. 16).

Tak rozumianego obowiązku skarżący nie spełnił. Ograniczył się jedynie do oświadczenia, że poniósł szkodę majątkową, albowiem nie otrzymuje od córki alimentów, jakie mógłby otrzymać, gdyby jego powództwo o zasądzenie alimentów nie zostało oddalone. W skardze nie określono postaci szkody, jej wysokości, czasu powstania, ani związku przyczynowego z wydaniem zaskarżonego wyroku.

Dla uprawdopodobnienia rzeczywistego istnienia szkody nie jest wystarczające odwoływanie się do szkody hipotetycznej, a nawet obiektywnie pewnej, ale takiej, która jeszcze nie wystąpiła, ponieważ skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia nie jest środkiem zapobiegającym szkodom mogącym powstać wskutek wydania wyroku.

Przesłanką dopuszczalności skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest istnienie szkody w chwili wnoszenia skargi, a nie możliwość jej wystąpienia w przyszłości. Ponadto nieuwzględnienie powództwa nie może być utożsamiane z wyrządzeniem szkody, której rozmiary odpowiadałyby wysokości dochodzonego przez powoda roszczenia. Nieuzyskanie przez stronę żądanej w postępowaniu sądowym ochrony prawnej nie zawsze, bowiem będzie prowadzić do powstania uszczerbku majątkowego. Poniesienie takiego uszczerbku w związku z oddaleniem powództwa strona powinna wykazać, czego skarżący nie uczynił (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2016 r., IV CNP 2/16, niepubl., z dnia 14 kwietnia 2016 r., III CNP 2/16, niepubl., z dnia 20 listopada 2015 r., III CNP 20/15, niepubl., z dnia 10 grudnia 2010 r., III CKN 48/10, Biul. Sądu Najwyższego IC 2011/10/51, z dnia 11 stycznia 2006 r., II CNP 13/2005, OSNC 2006, nr 6, poz. 110 oraz z dnia 27 października 2005 r., V CNP 28/05, niepubl.). W skardze nie przedstawiono żadnej analizy sytuacji materialnej skarżącego, w związku z oddaleniem jego powództwa o alimenty. Natomiast z poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych, którymi Sąd Najwyższy jest związany (art. 424⁴ k.p.c.) wynika, iż skarżący uzyskuje emeryturę i zamieszkuje w Domu Pomocy Społecznej w W., gdzie ma zapewnione wyżywienie i zakwaterowanie. W skardze brak jakiegokolwiek wyводу, iż na skutek wydania zaskarżonego wyroku skarżący nie mógł zaspokoić podstawowych potrzeb, co wiązało się z koniecznością ich sfinansowania z pożyczek lub narażenia skarżącego na uszczerbek majątkowy w innej formie.

Natomiast zgodnie z art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c. skarżącego obciąża obowiązek przedstawienia analizy prawnej przepisów dotyczących środków zaskarżenia, których zastosowanie jest niedopuszczalne lub z innych przyczyn na pewno nie mogłoby odnieść skutku. Skarżący musi „wykazać”, a więc nie „wskazać”, „przytoczyć” czy „uwiarygodnić”, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury zadośćuczynienie temu obowiązkowi wymaga przeanalizowania wszystkich wymaganych prawem środków procesowych, które mogłyby ewentualnie wchodzić w rachubę dla wzruszenia zaskarżonego orzeczenia i przedstawienia w tym zakresie stosownych wniosków.

Argumentacja nie powinna być ograniczona do skargi kasacyjnej, ale także obejmować skargę o wznowienie postępowania oraz inne środki prawne pozwalające na zmianę orzeczenia dotyczącego obowiązku alimentacyjnego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2006 r., III CNP 23/05, OSNC 2006, nr 7 - 8, poz. 140, z dnia 24 lipca 2008 r., I CNP 50/08, niepubl. i z dnia 23 stycznia 2009 r., I CNP 108/08, niepubl.). Skarżący w zakresie realizacji tej przesłanki ograniczył się do wskazania, iż w sprawie o alimenty skarga kasacyjna nie jest dopuszczalna i brak podstaw prawnych do wniesienia skargi o wznowienie postępowania. Nie przeprowadził jednak analizy prawnej możliwości skorzystania z innych środków, w tym zwłaszcza możliwości ubiegania się o alimenty, wskutek zmiany stosunków stojących u podstaw wydania zaskarżonego orzeczenia.

Z przytoczonych względów należało orzec jak w sentencji (art. 424⁸ § 1 k.p.c.).

Wobec tego, że skarga nie spełnia podstawowych wymogów konstrukcyjnych z art. 424⁵ § 1 pkt 4 i 5 k.p.c., wniosek o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu wywołanym wniesieniem skargi należało oddalić. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, iż wniesienie skargi, która podlega odrzuceniu, jest sprzeczne z zasadami profesjonalizmu i nie uzasadnia przyznania pełnomocnikowi kosztów nieopłaconej pomocy prawnej (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 1999 r., II CKN 341/98, OSNC 1999, Nr 6, poz. 123 i z dnia 13 marca 2014 r., II CNP 64/13, niepubl.).

jw

r.g.